

Čís. 8294.

Okolnost, že někdo byl přítomen, když zůstavitel pořizoval, ještě o sobě nestačí, by byl považován za svědka ústní poslední vůle a by jako takový byl slyšen, nýbrž za svědky ústního posledního pořízení jest považovati jen osoby, které byly k poslednímu pořizování přivzaty jako jeho svědci. Je-li tato vlastnost přítomných osob pochybnou, jest na nesporném soudci, by postupoval podle § 2 čis. 5 nesp. říz. Rozhodnutím o tom, zda ta která osoba má býti slyšena jako svědek ústního posledního pořízení, nepředbíhá se nijak případnému sporu o platnost posledního pořízení.

(Rozh. ze dne 13. září 1928, R I 654/28.)

Žádost Zdeňka K-a, by okresní soud v S. opětně byl dožádán, aby Annu H-ovou vyslechl jako svědkyni o ústním posledním pořízení Bohumily K-ové v případě, že by odpírala vydání svědectví, ji k tomu donutil, byla s o u d e m p r v é s t o l i c e zamítnuta proto, že Anna H-ová při svém výslechu dne 5. dubna 1928 u okresního soudu v S. udala, že nebyla přizvána jako svědkyně, když zůstavitelka pořizovala, že byla přítomna jen nahodile a že zůstavitelka ji nepožádala, by byla svědkyní její poslední vůle. První soud podotkl, že podle výsledku konaného šetření je také pochybno, zda Anna H-ová vůbec s vědomím zůstavitelky při projevu její poslední vůle byla přítomna. Za tohoto stavu věci prý nutno pokládati Annu H-ovou za svědkyni nanejvýše nahodilou, neb aspoň vzchází vážná pochybnost o tom, že byla obřadnou svědkyní úkonu. R e k u r s n í s o u d návrhu Zdeňka K-a vyhověl, a v o d ů v o d n ě n í svého usnesení oproti opačnému seznání Anny H-ové dovodil, že jest ji považovati podle § 65 nesp. říz. za svědkyni tvrzené poslední vůle, a tento názor opodstatnil tím, že zůstavitelka, pronášeje poslední vůli před ní jakožto osobou přítomnou, způsobila býti svědkem poslední vůle, činila ji tak svým důvěrníkem, svěřila jí svou poslední vůli a že Anna H-ová jsouc tomuto úkonu dobrovolně a bez odporu zůstavitelky přítomna, dala tím na jevo, že tento úkol důvěrníka pořizovatelky přijímá. Anna H-ová prý svou přítomností dala na jevo, že chce býti svědkyní poslední vůle, a pořizovatelka prý za takovou ji pokládala již proto, že odstranění její si nevyžádala, neboť zákon nežádá, by svědkové byli zůstavitelem sami povoláni neb aby byli povoláni výslovně jako svědkové poslední vůle, a z výpovědi svědka Dr. Josefa L-a je prý zřejmo, že jí bylo známo, že jde o ústní pořízení, poněvadž svědek ten nejen dosvědčil přítomnost Anny H-ové, nýbrž i vyloučil, že pořizovatelku přemlouvala, by jmenovala dědicem svého nevlastního syna Zdeňka, z čehož prý patrno, že Anně H-ové bylo oznámeno, že jde o poslední pořízení. Rekursní soud měl dále za to, že ostatně již skutečnost, že Anna H-ová uvedenému úkonu byla přítomna, sama o sobě stačí k tomu, by byla podle § 65 nesp. říz. považována za svědkyni a by jako

taková byla slyšena, poněvadž tento § výslovně nařizuje výslech všech svědků o obsahu posledního pořízení, nevylučuje ani svědky v §§ 591 až 596 obč. zák. uvedené z této povinnosti, neboť nespornému soudci přísluší jen zkoumati, zda zachována byla předepsaná vnější forma, zda poslední pořízení na venek vyhovuje předpisu § 585 obč. zák. a spornou otázku, zda Anna H-ová byla svědkyní podle § 585 obč. zák., lze prý řešiti jen pořadem práva.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil soudu první stolice, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

Důvody:

Rekursnímu soudu nelze přisvědčiti, pokud pokládá pouhou skutečnost, že Anna H-ová byla přítomna, když zůstavitelka pořizovala, již o sobě za postačitelý důvod, by Anna H-ová byla podle § 65 nesp. říz. považována za svědkyni poslední vůle a by jako taková byla slyšena. Z doslovu § 65 nesp. říz. (»Doví-li se soud, že zůstavitel projevil poslední vůli ústně, a je-li o tom řádně vyhotovený, všemi svědky vlastní rukou podepsaný zápisek, buď tento stejně prohlášen jako písemné poslední pořízení. Kromě tohoto případu obešle soud všechny svědky z úřední povinnosti, vyslechne každého z nich o sobě, nevzav ho zatím do přísahy (§ 123) . . .«) ve spojení s doslovem § 66 nesp. pat. (»Žádá-li však některá strana podle § 586 obč. zák. za přísežný výslech svědků přivzatých k ústnímu poslednímu pořízení . . .«) nutno dojiti k závěru, že tyto předpisy nařizují jen výslech takových osob jako svědků ústního posledního pořízení, o nichž dlužno míti za to, že jako svědci posledního pořízení k tomu byly přivzaty v tom smyslu, jak to odpovídá správnému výkladu zákona, tedy zejména, když tato jejich vlastnost jest nepochybnou nebo nespornou, nikoli však osob přezvědných při ústním prohlášení poslední vůle toliko nahodile přítomných neb osob takových, které podle vůle zůstavitelovy svědky posledního pořízení býti neměly. Je-li dotýčná vlastnost té které osoby pochybnou a zejména, byla-li výslovně popřena, jest na nesporném soudci, by po rozumu § 2 čís. 5 nesp. říz. vyšetřil všechny okolnosti a poměry pro soudcovské opatření rozhodné a by podle toho zjistil, zda tu jsou předpoklady, za nichž § 65 (66) nesp. říz. nařizuje výslech určitých osob jako svědků ústního posledního pořízení. Z toho zároveň plyne, že není třeba a není ani přípustno zjištění to odkazovati k řízení spornému, neboť nesporný patent obsahuje zvláštní předpisy o tom, kterak se zjišťuje ústní poslední pořízení, takže nelze otázku, o níž tu jde, pokládati za takovou, která podle § 2 čís. 7 nesp. říz. jest vyhrazena pořadu práva sporného, třebaže účastník popřel tvrzení o ústním posledním pořízení, pokud se týče vlastnost té které osoby jako jeho svědka. To platí ovšem jen potud, pokud jde o zjištění předpokladů § 65 (66) nesp. říz., které pro obor pozůstalostního řízení jediné přichází v úvahu, neboť zkoumání vnitřní platnosti ústního pořízení mimospornému soudci nepřisluší, nýbrž jest vyhrazeno soudci roz-

hodujícím spor, takže se rozhodnutím o tom, zda ta která osoba má býti slyšena podle uvedených předpisů nesp. říz. jako svědek poslední vůle, nijak nepřestihuje případnému sporu o platnost nebo neplatnost posledního pořízení v celku nebo v jednotlivých částech (§ 67 nesp. říz.). Z toho, co dosud uvedeno, vychází na jevo, že jak zamítavé rozhodnutí prvního soudu, tak i usnesení soudu rekursního návrhu vyhovující, spočívají na řízení vadném a neúplném, jak dovolací stížnosti právem vytýkají, neboť soud první stolice opírá své rozhodnutí v podstatě jen o seznání Anny H-ové, jež samo o sobě nemůže býti jediné rozhodujícím, a ani soud rekursní nepříčinil se o to, aby byly přesně vyšetřeny a zjištěny okolnosti, za nichž Anna H-ová byla tehdy přítomna, když zůstavitelka ústně pořizovala, by pak bylo lze s hlediskem tuto naznačených spolehlivě posouditi, zda tu jsou předpoklady žádaného výsledku podle § 65 nesp. říz. Nezbylo proto, než k oprávněným dovolacím stížnostem usnesení obou nižších soudů zrušiti a uložit prvnímu soudu, by v uvedeném směru doplnil řízení a pak znovu rozhodl o žádosti Zdeňka K-a, při čemž mu bude přihlížeti též k okolnostem předneseným ve stížnostech, pokud jsou pro posouzení věci podstatné.

Čís. 8295.

Předpis § 14 ex. ř. platí i tehdy, byly-li exekuční prostředky navrhovány postupně. Pokud nejde o zbytečné hromadění exekučních návrhů, navrhl-li vymáhající věřitel exekuci na nemovitost vzhledem k nejistému a pochybnému výsledku exekuce na movitosti.

(Rozh. ze dne 13. září 1928, R I 661/28.)

Soud první stolice povolil k vydobytí 136 Kč exekuci vnučeným zřízením zástavního práva na dlužníkově nemovitosti. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Z ustanovení § 14 a 27 ex. ř. plyne, že exekuce nesmí býti vykonána ve větším rozsahu, než jest zapotřebí, by byl uskutečněn nárok, jenž jest označen v povolení exekuce. Jak exekučními spisy E 61/28 jest zjištěno, byla vymáhajícímu věřiteli pro pohledávku 136 Kč s přísl. povolena usnesením ze dne 20. února 1928 exekuce zabavením a prodejem svršků nalézajících se v úschově strany povinné. Při výkonu této exekuce byly dne 23. února 1928 u strany povinné zabaveny jedna řezačka a jedna koza, ohledně kterýchžto předmětů uvedl výkonný orgán v zájemném protokole, že lze za ni dosíci výtěžku asi 250 Kč a 100 Kč, celkem tedy asi 350 Kč, tudíž značně více než činí celá vymáhaná pohledávka i se vším příslušenstvím. Přes tyto skutečnosti podala strana vymáhající dne 5. března 1928 další návrh na povolení exekuce vnučeným zřízením práva zástavního knihovním jeho vkladem pro tutéž pohledávku, ač strana povinná pak před exekuční dražbou na den 21. března 1928 nařízenou celou pohledávku i s příslušenstvím zaplatila. Byla proto žádost za exekuci imo-